

شورای فرهنگ عمومی کشور در جلسه ۷۰۷ مورخ ۹/ ۵/ ۱۳۹۷ « سند برنامه ارتقای فرهنگ سلامت » را به شرح ذیل تصویب نمود :

- مقدمه

شورای فرهنگ عمومی کشور به منظور تحقق ابعاد فرهنگی سیاست های کلی سلامت ابلاغی مقام معظم رهبری ، به ویژه بند ۱ جز ۲ (آگاه سازی مردم از حقوق و مسؤولیت های اجتماعی خود و استفاده از ظرفیت محیط های ارائه مراقبت های سلامت برای رشد معنویت و اخلاق اسلامی در جامعه) ، بند ۲ (تحقق رویکرد سلامت همه جانبه و انسان سالم در همه قوانین ، سیاست های اجرایی و مقررات با رعایت اولویت پیشگیری بر درمان و ...) ، بند ۱۱ (افزایش آگاهی ، مسؤولیت پذیری ، توانمندی و مشارکت ساختارمند و فعالانه فرد ، خانواده و جامعه در تأمین ، حفظ و ارتقای سلامت با استفاده از ظرفیت نهادها و سازمان های فرهنگی ، آموزشی و رسانه ای کشور و ...) و سیاست های کلی آمایش سرزمین به ویژه بند ۱ (تربیت انسان های سالم ، با انگیزه ، شاداب ، متدین ، وطن دوست ، جمع گرا ، نظم پذیر و قانون گرا) و بند ۶ (ارتقای امید به زندگی ، تأمین سلامت و تغذیه سالم جمعیت و پیشگیری از آسیب های اجتماعی و ...) ، نقشه مهندسی فرهنگی کشور (راهبردهای کلان ۳ و ۴ و ۵) ، نقشه جامع علمی کشور (راهبرد کلان ۱۱) و بخش های مرتبط با سلامت در سند تحول بنیادین آموزش و پرورش و کمک به اجرای سند ملی پیشگیری و کنترل بیماری های غیرواگیر در جمهوری اسلامی ایران در قالب رویکرد اجتماعی شدن سلامت به منظور ارتقای عادلانه سلامت در کشور با استفاده بهینه از مشارکت آگاهانه و مسؤولانه مردم و توسعه همکاری های بین بخشی ، سند « برنامه ارتقای فرهنگ سلامت » را به شرح زیر تصویب می نماید :

تعاریف

(۱) سلامت

سلامت عبارت است از شرایط مطلوب جسمی ، روانی ، اجتماعی ، و معنوی که تنها به نبود بیماری اطلاق نمی شود .

(۲) فرهنگ

نظام واره ای است از عقاید

و باورهای اساسی ، ارزش ها ، آداب و الگوهای رفتاری ریشه دار و دیرپا و نمادها و مصنوعات که ادراکات ، رفتار و مناسبات جامعه را جهت و شکل می دهد و هویت آن را می سازد (نقشه مهندسی فرهنگی کشور)

(۳) فرهنگ سلامت

فرهنگ سلامت ، فرهنگی است

که بر خود مراقبتی و تقدم پیشگیری بر درمان و مجموعه باورها و رفتارهای سالم و مؤثر در این زمینه تأکید دارد و بسترهای لازم برای تحقق شرایط مناسب جسمی ، روانی ، اجتماعی و معنوی را فراهم می آورد .

۴) ارتقای سلامت

فرآیند توانمندسازی مردم در راستای مدیریت کارآمد و بهبود سلامت آنها در حوزه های مختلف

۵) آموزش سلامت

آموزش سلامت ، متشکل از فرصت های سازماندهی شده و آگاهانه برای افزایش سواد سلامت از جمله افزایش آگاهی ها و توسعه مهارت های زندگی است که منجر به سلامت فرد و جامعه می شود .

۶) مهارت های زندگی

مهارت هایی برای انجام رفتارهای مثبت و سازگارانه و زیست مطلوب اجتماعی و معنوی که افراد را برای برخورد مؤثر یا نیازها و چالش های زندگی توانمند می سازد .

۷) رفتار سالم

هرگونه فعالیتی که فرد برای ارتقا و حفظ سلامتی خود در زمینه های جسمی ، روانی ، اجتماعی و معنوی انجام می دهد .

۸) سواد سلامت

سواد سلامت

، نشان دهنده مهارت های شناختی و اجتماعی است که انگیزه و توانایی لازم را برای دسترسی ، درک و کاربرد اطلاعات در حوزه سلامت ایجاد می نماید ، به گونه ای که سلامت مطلوب را حفظ کند و ارتقا دهد .

چشم انداز

دستیابی به جامعه ای برخوردار از سواد سلامت کافی و متعهد به فرهنگ سلامت

و سبک زندگی اسلامی - ایرانی که در آن مردم بتوانند با امید ، آگاهی و مهارت کافی به صورت فردی و گروهی ، نیازهای مربوط به سلامت خود ، خانواده ، هم سانان و جامعه را تعیین و اولویت بندی و برای رفع آن ها ، برنامه ریزی و اقدام نمایند تا با خود مراقبتی ، همیاری متقابل و مشارکت جمعی و ساختارمند ؛ سطح سلامت ، ایمنی ، آرامش ، معنویت و نشاط مطلوب را با مدیریتی کارآمد ، به گونه ای عادلانه ارتقا دهند .

اهداف

هدف اصلی :

- تأمین ، حفظ و ارتقای سلامت جسمی ، روانی ، اجتماعی و معنوی جامعه

اهداف کلی :

۱. ارتقای آگاهی عمومی و سواد سلامت آحاد مردم برای مراقبت فعال از سلامت خود ، خانواده و جامعه

۲. افزایش مسؤولیت پذیری ، توانمندی و مشارکت ساختارمند و فعالانه فرد ، خانواده و جامعه در ت/دمین ، حفظ و ارتقای سلامت

۳. ارتقای همکاری بین بخشی بری استفاده بهینه از ظرفیت مراکز ارائه خدمات بهداشتی □ درمانی دولتی ، خیریه و خصوصی و سازمان های فرهنگی ، آموزشی و رسانه ای کشور برای دسترسی عادلانه به سلامت

۴. افزایش مشارکت سازمان های مردم نهاد و گروه های مرجع جامعه در ترویج فرهنگ سلامت

۵. ارتقای کمی و کیفی مداخلات آموزشی برای ترویج فرهنگ سلامت

تبصره ۱ : اهداف اختصاصی این سند با مشارکت دستگاه های ذی ربط در جلسات کارگروه ارتقای فرهنگ سلامت کشور تعیین خواهد شد .

راهِبردها

۱. افزایش دانش و مهارت سیات گذاران ، برنامه ریزان ، مدیران و کارشناسان دستگاه ها و نهادها در زمینه طراحی ، اجرا و ارزشیابی مداخلات ارتقای فرهنگ سلامت

۲. استفاده بهینه از ظرفیت های صدا و سیما ، فضای مجازی ، خبرگزاری ها ، مطبوعات ، سینما ، نمایش ، موسیقی ، شعر ، نقاشی ، عکس و ... برای ارتقای فرهنگ سلامت

۳. توجه مؤثر به گروه های هدف خاص ، نظیر کودکان و نوجوانا ، جوانان ، زنان ، سالمندان و توان یابان در طراحی و اجرای مداخلات ارتقای فرهنگ سلامت

۴. حمایت مؤثر از طراحی ، اجرا و ارزشیابی پویش های ملی و منطقه ای در زمینه ارتقای فرهنگ سلامت

۵. حمایت مؤثر از طراحی ، اجرا ، انتشار و کاربست نتایج پژوهش

های ملی و منطقه ای در زمینه سبک زندگی سالم اسلامی □ ایرانی ، شناخت مجموعه عوامل مؤثر بر ارتقای فرهنگ سلامت ، تبیین وضعیت فعلی فرهنگ سلامت در کشور و سنجش ملی سواد سلامت و ...

اقدامات

۱. راه اندازی و نظارت بر کارگروه ارتقای فرهنگ سلامت ذیل شورای فرهنگ عمومی در سطوح ملی و استانی
۲. برگزاری کارگاه ها و دوره های آموزشی ضمن خدمت برای مدیران و کارشناسان دستگاه ها در زمینه های طراحی ، اجرا ، پایش و ارزشیابی مداخلات اثربخش ارتقای فرهنگ سلامت
۳. برگزاری دوره های آموزش ضمن خدمت در زمینه خود مراقبتی و سبک زندگی سالم برای کارکنان بخش های مختلف ، کارگران و نیروهای مسلح
۴. توسعه آموزش های رسمی و نیز فوق برنامه سلامت در مدارس کشور برای دانش آموزان ، معلمان و اولیای مدارس و والدین دانش آموزان
۵. توسعه آموزش سلامت در مساجد با همکاری ائمه جمعه و جماعات ، هیأت امنای مساجد ، کانون های فرهنگی و هنری مساجد ، پایگاه های مقاومت بسیج و هیأت های مذهبی
۶. حمایت از انتشار مطبوعات و کتاب های مرتبط با ارتقای فرهنگ سلامت
۷. حمایت از تولیدات رسانه های دیجیتال سلامت
۸. حمایت از تولید فیلم های کوتاه ، مستند ، سینمایی و پویانمایی مرتبط با ارتقای فرهنگ سلامت
۹. حمایت از برگزاری جشنواره های فرهنگ سلامت نظیر فیلم سلامت ، شعر سلامت ، ترانه های سلامت ، رسانه های دیجیتال سلامت ، تئاتر سلامت و ...
۱۰. حمایت از طراحی و اجرای پویش های ملی و فصلی سلامت مبتنی بر رسانه های ارتباط جمعی ، تبلیغات محیطی ، مطبوعاتی ، فضای مجازی و موقعیت زندگی ، کار و تحصیل آحاد جامعه
۱۱. حمایت از تولید آثار هنری فاخر در زمینه ترویج سبک زندگی اسلامی ـ ایرانی در عرصه فیلم ، موسیقی ، تئاتر ، شعر ، خط ، نقاشیریال عکس ، رسانه های دیجیتال و ...
۱۲. جلب مشارکت خیرین ، سازمان های مردم نهاد و بخش خصوصی برای همکاری و سرمایه گذاری در ارتقای فرهنگ سلامت
۱۳. جلب مشارکت گروه های مرجع جامعه از جمله چهره های هنری و ورزشی کشور به عنوان سفیران فرهنگی سلامت
۱۴. ترویج ورزش همگانی و نیز استفاده از فرصت های تبلیغاتی در میدان ها و باشگاه های ورزشی در جهت تقویت فرهنگ سلامت

۱۵. استفاده از ظرفیت کانون ها و مجامع سلامت کشور برای ترویج فرهنگ سلامت

۱۶. جلب مشارکت سفیران سلامت خانوار ، دانش آموز و دانشجو برای ترویج فرهنگ سلامت

۱۷. رصد فعالیت ها و اقدامات کلان در بخش های مختلف از نظر تأثیرگذاری آن ها بر سلامت

۱۸. بهره گیری از سازوکار و امکانات فضای مجازی (سایت ، اپلیکیشن و ...) به منظور ارتقای فرهنگ سلامت

۱۹. سنجش سواد سلامت ، سبک زندگی و فرهنگ سلامت در سطوح ملی ، استان و شهرستان

۲۰. توسعه همکاری های فرهنگی بین المللی و منطقه ای در زمینه ارتقای فرهنگ سلامت

۲۱. حمایت از تولید و پخش فیلم ها ، سریال ها و برنامه های رادیویی و تلویزیونی برای ارتقای فرهنگ سلامت و نیز تولید و پخش پیام های دیداری و شنیداری خلاق و کوتاه در زمینه ارتقای فرهنگ سلامت

۲۲. طراحی و اجرای پویش ملی رانندگی ایمن با استفاده از تبلیغات محیطی جاده ها ، پایانه های مسافربری ، مراکز تفریحی و گردشگری

۲۳. طراحی و اجرای پویش غذای سالم و ایمن با همکاری اصناف و دست اندرکاران صنایع غذایی و محصولات کشاورزی

۲۴. طراحی و اجرای پویش های ملی با هدف آشناسازی مردم با تأثیر تغییرات اقلیمی و شرایط آب و هوایی بر سلامت

۲۵. طراحی و اجرای پویش ملی زندگی عاری از دخانیات با همکاری دستگاه های ذی ربط

۲۶. تدوین نظام جامع رصد آسیب های اجتماعی و معلولیت ها

- جدول همکاری های بین بخشی برای ارتقای فرهنگ سلامت

□ مجری □ همکاران □ اقدامات □

□ --- □ --- □

□ شورای فرهنگ عمومی کشور □ وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

سازمان صدا و سیما □ - راه اندازی و نظارت بر کارگروه ارتقای فرهنگ سلامت ذیل شورای فرهنگ عمومی در سطوح ملی و استانی □

□ وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی □ سازمان برنامه و بودجه کشور

دستگاه های دولتی

نهادهای عمومی غیردولتی □ - برگزاری کارگاه ها و دوره های آموزش ضمن خدمت برای مدیران و کارشناسان دستگاه ها در زمینه های طراحی ، اجرا ، پایش و ارزشیابی مداخلات اثربخش ارتقای فرهنگ سلامت □

□ وزارت آموزش و پرورش □ - توسعه آموزش های رسمی و فوق برنامه سلامت در مدارس برای دانش آموزان ، معلمان و اولیای مدارس و والدین دانش آموزان □

□ وزارت علوم ، تحقیقات و فناوری

دانشگاه آزاد اسلامی □ - توسعه آموزش های رسمی و فوق برنامه سلامت در دانشگاه ها ، ویژه دانشجویان و استادان □

□ سازمان برنامه و بودجه

ستاد کل نیروهای مسلح

وزارت تعاون ، کار و رفاه اجتماعی □ - برگزاری دوره های آموزش ضمن خدمت خود مراقبتی و سبک زندگی سالم برای کارکنان دولت ، کارگران و نیروهای مسلح □

□ سازمان تبلیغات اسلامی

شورای سیاست گذاری ائمه جمعه

ستاد عالی هماهنگی و نظارت بر کانون های

فرهنگی و هنری مساجد □ توسعه آموزش سلامت در مساجد با همکاری ائمه جمعه و جماعات ، هیأت های امنای مساجد ، کانون های فرهنگی و هنری مساجد ، هیأت های مذهبی و پایگاه های مقاومت بسیج □

□ وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

سازمان صدا و سیما □ - حمایت از برگزاری جشنواره های فرهنگ سلامت ؛ نظیر فیلم سلامت ، شعر سلامت ، ترانه های سلامت ، رسانه های دیجیتال سلامت ، تئاتر سلامت و . . . □

□ وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

سازمان صدا و سیما

وزارت آموزش و پرورش

وزارت ورزش و جوانان

وزارت کشور

وزارت علوم ، تحقیقات و فناوری

وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات

شهرداری ها □ - حمایت از طراحی و اجرای پویش های ملی و فصلی سلامت مبتنی بر رسانه های ارتباط جمعی ، تبلیغات محیطی ، مطبوعاتی ، فضای مجازی و موقعیت زندگی ، کار و تحصیل آحاد جامعه □

□ وزارت کشور

وزارت تعاون ، کار و رفاه اجتماعی

شهرداری ها □ - جلب مشارکت خیرین ، سازمان های مردم نهاد و بخش خصوصی برای همکاری و سرمایه گذاری در ارتقای فرهنگ سلامت □

تمامی دستگاه ها

سازمان صدا و سیما - طراحی و اجرای پویش ملی زندگی عاری از دخانیات

وزارت کشور

شهرداری ها

سازمان های مردم نهاد و خیریه های سلامت - استفاده از ظرفیت کانون ها و مجامع سلامت کشور برای ترویج فرهنگ سلامت

وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات

سازمان صدا و سیما

شهرداری ها

سازمان های مردم نهاد و خیریه های سلامت - جلب مشارکت سفیران سلامت خانوار ، دانش آموز و دانشجو برای ترویج فرهنگ سلامت

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

وزارت علوم ، تحقیقات و فناوری - رصد فعالیت ها و اقدامات کلان در بخش های مختلف کشور از نظر تأسیس آن ها بر سلامت

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات

معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری

جهاد دانشگاهی

سازمان صدا و سیما - بهره گیری از سازوکار و امکانات فضای مجازی (سایت ، اپلیکیشن و ...) به منظور ارتقای فرهنگ سلامت

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری

جهاد دانشگاهی - سنجش سواد سلامت ، سبک زندگی و فرهنگ سلامت در سطوح ملی ، استان و شهرستان

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی - وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی

سازمان صدا و سیما

وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات - حمایت از تولید آثار هنری فاخر در زمینه ترویج سبک زندگی اسلامی - ایرانی در عرصه فیلم ، موسیقی ، نمایش ، شعر ، خط ، نقاشی ، عکس ، رسانه های دیجیتال و ...

وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی - حمایت از انتشار مطبوعات و کتاب های مرتبط با ارتقای فرهنگ سلامت

وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی

وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات

سازمان صدا و سیما - حمایت از تولیدات رسانه های دیجیتال سلامت

وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی

سازمان صدا و سیما - حمایت از تولید فیلم های کوتاه ، مستند ، سینمایی و پویانمایی مرتبط با ارتقای فرهنگ سلامت

□ وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی

وزارت ورزش و جوانان □ - جلب مشارکت گروه های مرجع جامعه از جمله چهره های هنری و ورزشی کشور به عنوان سفیران فرهنگی سلامت □

□ وزارت ورزش و جوانان □ وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی

سازمان صدا و سیما

وزارت آموزش و پرورش

وزارت علوم ، تحقیقات و فناوری

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

دانشگاه آزاد اسلامی □ - ترویج ورزش همگانی و نیز استفاده از فرصت های تبلیغاتی در میدان ها و باشگاه های ورزشی برای ترویج فرهنگ سلامت □

□ وزارت امور خارجه □ وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی (سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی) □ - توسعه همکاری های فرهنگی بین المللی و منطقه ای در زمینه ارتقای فرهنگ سلامت □

□ سازمان صدا و سیما □ وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات

□ - حمایت از تولید و پخش فیلم ها ، سریال ها و برنامه های رادیویی و تلویزیونی برای ارتقای فرهنگ سلامت و نیز تولید و پخش پیام های دیداری و شنیداری خلاق و کوتاه در زمینه ارتقای فرهنگ سلامت □

□ وزارت راه و شهرسازی □ وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی

نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

وزارت آموزش و پرورش

سازمان صدا و سیما

وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات

سازمان میراث فرهنگی ، صنایع دستی و گردشگری □ - طراحی و اجرای پویش ملی رانندگی ایمن با استفاده از تبلیغات محیطی جاده ها ، پایانه های مسافربری ، مراکز تفریحی و گردشگری □

□ وزارت صنعت ، معدن و تجارت □ وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

سازمان صدا و سیما

وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات

وزارت جهاد کشاورزی □ - طراحی و اجرای پویش ملی غذای سالم و ایمن با همکاری اصناف و دست اندرکاران صنایع غذایی و محصولات کشاورزی □

□ سازمان حفاظت محیط زیست □ وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی

وزارت نیرو

وزارت راه و شهرسازی (سازمان هواشناسی)

سازمان صدا و سیما

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی □ - طراحی و اجرای پویش های ملی با هدف آشناسازی مردم با تأثیر تغییرات اقلیمی و شرایط آب و هوایی بر سلامت □

□ سازمان بهزیستی کشور □ وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی

وزارت آموزش و پرورش

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

وزارت تعاون ، کار و رفاه اجتماعی

نهادهای عمومی غیردولتی

سازمان صدا و سیما

شهرداری ها □ - توسعه فرهنگ سلامت اجتماعی در بین آحاد جامعه در بخش های مختلف □

□ وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی

وزارت کشور

وزارت تعاون ، کار و رفاه اجتماعی

سازمان صدا و سیما □ - تدوین نظام جامع رصد آسیب های اجتماعی و معلولیت ها □

ساختار مدیریتی

برای اجرای سند برنامه ارتقای فرهنگ سلامت ، « کارگروه ارتقای فرهنگ سلامت » ذیل شورای فرهنگ عمومی کشور در سطوح ملی و استانی تشکیل می شود .

اعضای کارگروه ملی :

- معاون اجتماعی وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی (مسؤول کارگروه)

- یکی از معاونان وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی (به انتخاب وزیر)

- رئیس سازمان بهزیستی کشور

- معاون وزیر و رئیس سازمان اجتماعی کشور

- معاون فرهنگی و ورزش همگانی وزارت ورزش و جوانان

- معاون تربیت بدنی و سلامت وزارت آموزش و پرورش

- معاون فرهنگی و اجتماعی وزارت تعاون ، کار و رفاه اجتماعی

- معاون فرهنگی و اجتماعی وزارت علوم ، تحقیقات و فناوری

- معاون بهداشت وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی

- معاون فرهنگی و دانشجویی وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی

- معاون امور اجتماعی و فرهنگی شهرداری تهران

- رئیس شورای سیاست گذاری سلامت صدا و سیما

- دبیر شورای فرهنگ سلامت وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی

- مدیرکل امور اجتماعی سلامت وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی

- مدیرکل آموزش و ارتقای سلامت وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی

- مدیرعامل مؤسسه آوای هنر سلامت وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی

- سه نفر از مدیران و صاحب نظران فرهنگی و هنری کشور (با پیشنهاد وزیر بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی و تأیید رئیس شورای فرهنگ عمومی کشور)

تبصره ۲ : کارگروه ملی هر شش ماه یک بار ، گزارش عملکرد خود و کارگروه های استانی را به شورای فرهنگ عمومی کشور ارائه می کند .

کارگروه استانی :

کارگروه استانی ، از مدیران استانی زیرمجموعه دستگاه های عضو کارگروه ملی در هر استان تشکیل می شود .

کارگروه استانی ، هر سه ماه یک بار ، گزارش عملکرد خود را برای کارگروه ملی ارسال می نماید .

تبصره ۳ : دبیرخانه کارگروه ملی در وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی تشکیل خواهد شد .

تبصره ۴ : آیین نامه کارگروه های ملی و استانی ، در کارگروه ارتقای فرهنگ سلامت کشور تهیه و پس از تصویب در شورای فرهنگ عمومی کشور ، برای اجرا ابلاغ می شود .

دبیرخانه شورای فرهنگ عمومی